

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntöne 19.6.2025 VN/27993/2024

Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman luonnos vuosille 2026–2033

Johdanto:

THL näkee valmistelutyötä koskien hyvänä asiana muiden asiaan liittyvien keskeisien kansallisten toimintasuunnitelmien ja EU:n uuden naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumista koskevan direktiivin huomioimisen. Tämä mahdollistaa aidon toimintasuunnitelmien yhteensovittamisen ja ehkäisee päällekkäistä työtä. Toimeenpanosuunnitelman läpileikkaavat päätavoitteet ovat perusteltuja.

THL kantaa huolta naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan resurssointiin ja budjetointiin liittyen. GREVIO on kehottanut painokkaasti Suomea sekä vuoden 2019 että vuoden 2024 suosituksissa ratkaisemaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisyn ja torjunnan rahoituksen haasteet niin julkisen kuin kolmannenkin sektorin riittävän ja asianmukaisen rahoituksen osalta. Toimenpidesuunnitelmaluonnoksen mukaan toimenpiteiksi on valittu sellaisia toimenpiteitä, jotka on mahdollista toteuttaa nykyrahoituksella. Toimenpiteitä toteutetaan pääasiassa eri hallinnonalojen määrärahakohdissa. Se tarkoittaa, että osa vaikuttavista toimenpiteistä on täytynyt jättää suunnitelman ulkopuolelle ja saadut suositukset huomioimatta resurssien vuoksi.

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

Toimenpidesuunnitelmaluonnoksen mukaan ”GREVIO edellyttää Suomelta toimia takaamaan naisille tarkoitetut erityistukipalvelut, joissa tarjotaan välitöntä, lyhyt- sekä pitkäaikaista tukea väkivallan uhreille kaikkialla Suomessa, huomioiden väkivallan sukupuolistuneisuuden sekä haavoittuvien ryhmien erityistarpeet.” THL kantaa huolta erityistukipalvelujen osalta erityisesti pitkäaikaisen tuen järjestämisen osalta. Toimenpide 2.2 on THL aiempien suosituksien valossa keskeinen toimenpide, jotta Suomi voi vastata Istanbulin sopimuksen velvoitteisiin, GREVION suosituksiin ja EU:n uuden naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumista koskevan direktiivin artikloihin. Toimenpiteessä 2.2 on tärkeä huomioida väkivallan uhrien erityispalvelujen osalta myös pitkäkestoisen tuen järjestäminen. Toimenpiteessä on THL:n näkemyksen mukaan tarpeellista huomioida niin väkivallan uhrien, tekijöiden kuin väkivallalle altistuneiden lasten näkökulmat ja palvelut.

THL näkee keskeisenä asiana yhdenvertaisuuden huomioimisen eri väestöryhmien välillä sekä alueellisten ja kielellisten erityispiirteiden huomioimisen. Yhdenvertaisuutta edistää esimerkiksi monikielisenä saatavat palvelut sekä monikielinen ja -kanavainen viestintä. Viestinnässä tulee huomioida eri vähemmistöt kuten saamelaiset ja haavoittuvamassa asemassa olevat henkilöt kuten vammaiset henkilöt ja ikääntyneet.

Toimenpiteet, joissa sanamuotona on ”pyritään edistämään” erilaisia toimia, palveluja tai resurssien järjestymistä ilmaisee tahtotilan ko. asioiden edistämisestä, mutta jättää huolen todellisista mahdollisuuksista toteuttaa kyseiset toimenpiteet.

THL olisi pitänyt tärkeänä toimenpiteenä siirtää nykyisestä toimenpanosuunnitelmasta (2022-2025) toimenpiteen 3.1. ”Käynnistetään pysyvä lähisuhdesurmat -tutkimustoiminto lähisuhdeväkivallan riskinarvioinnin tehostamiseksi ja naiseen kohdistuvien vakavien rikosten ennaltaehkäisemiseksi” valmistelussa olevaan toimenpanosuunnitelmaan, sillä

11.7.2025

toimenpide jää toteutumatta nykyisen suunnitelman toimikauden aikana eikä tarve toiminnolle on hävinnyt. Lähisuhdesurmia tapahtui Suomessa vuosina 2003-2023 keskimäärin 35 vuodessa (parisuhde 22, muu lähisuhde 13). Tutkimusten mukaan (Suonpää ym. 2023; Törölä ym. 2024) parisuhdesurmien osuus on lähtenyt nousuun viime vuosina, Suomessa tehdään parisuhdesurmia enemmän verrattuna muihin pohjoismaihin.

Yleiset kommentit:

THL kiittää mahdollisuudesta lausua Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2026–2033. Toimeenpanosuunnitelma on taustoitettu hyvin ja siinä on toimiva rakenne. THL on osallistunut toimeenpanosuunnitelman valmisteluun NAPEn jäsenenä ja valmistelun yhteydessä toteutettujen työpajojen kautta. Valmistelun yhteydessä THL on jo kommentoinut suunniteltuja toimenpiteitä. Tästä syystä THL lausuu lyhyesti ja lähinnä yleisellä tasolla lausuntopyyntöön.

Toimeenpanosuunnitelma on laadittu kahdeksan vuoden ajalle ja suunnitelman luonnos on siinä määrin ylätasoinen, ettei kaikkien toimenpiteiden osalta käytännön toteutus ole vielä konkreettisella tasolla.

THL:n näkemyksen mukaan toimeenpanosuunnitelma voisi olla merkittävästi kunnianhimoisempi ajatellen sen pitkää, yli hallituskausien mitaista kestoa ja huomioiden Suomen saamia suosituksia sekä kehotuksia sopimuksen toimeenpanoa koskien.

Pääjohtajan sijainen,
TKI-johtaja

Hanna Tolonen

Osaston johtajan sijainen,
yksikönpäällikkö, johtava
asiantuntija

Marjo Avela

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende